

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Za oglase plaća se 10 helera po redku,
za više puta po pogodbi.

Oglasi šljuz se na g. Bača pl. Marochino
u Opatiji.

Rakopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani
listovi se ne primaju.

Br. 4.

Volosko-Opatija u četvrtak 24. siečnja 1901.

God. II.

Babilonija.

Kako sred leta, kada se gore visoko počnu valjat crni i debeli oblaci, i nebo najednput postane crno i mutno, tako je sada i zvrh našega cesarstva i crno i mutno. Ki dobro gleda, ča se sve puli nas događja, vidit će, da tu gredu stvari dan za dnevom mesto na bolje — sve na huje, i pitanja, ka već nekoliko let muče prve glavo našega carstva, na mesto da se srečno razriešuju, ona se svaki dan sve to više zamataju i zamršavaju, tako da je posvuda obvladalo silno komešanje, prava babilonska smutnja, kojoj se ne vidi ni kraja ni konca. Ova tri meseca, ča su se po celoj Austrije obavljali izbori, živelo se je po svih zemljah ove polovice našega velega cesarstva kako va vreme prave vojske. Tr se ni tukal samo jedan narod proti drugem tujem narodu, nego na mnogih i mnogih krajevih su se mej sobom krvarili ljudi istega roda i plemena. Tako je bilo va Českoj, tako va Nemákeh i va drugeh krajevih, a tako je bilo i puli nas. U kratko, bila je to prava i žestoka borba. Ali ta borba ni ni sada svršena, ona zapravo istom sada započimlje, a razlika je samo ta, da se od sada nete mej sobom klat tisuće i tisuće ljudi, nego samo 425 njih, ki te bit na zadnji ovega meseca, zvani va bečki parlament.

A ki je uzrok toj vječnoj borbi? Da se odgovori na to pitanje morale bi se napisat silne i debele knjige; mi ćemo pak sve to složiti va dve besedi. U pokrajinah ove polovice našega cesarstva živu kraj pešćice Talijani — sami Slavani i Nemci. Naših Slavani ima dva puta više nego Nemci, pak sa svem tem hoće Nemci da sami gospodare nad celim carstvom, oni bi oteli, da njihov zajik prevlada sve druge i da se svi narodi i pući Austrije moraju sa njim služiti, ča pak ne more bit pravo drugim narodom — a najmanje pak Slavenom. Od svih Slavena najjedreniji su Čehi. Njih ima kakvih šest ale sedam milijuni. Vedar je to narod, razuman i pametan. Oni se prez prestanka bore za svoje pravo, za svoj jezik, za svoju domovinu, ku bi im oteli Nemci posvojit. A Čehi brane tu svoju domovinu još i jače od kada imaju u ruke dokazi, da bi njim ju Nemci radi prodat Pruskemu cesaru. I mi se ne bismo ovoliko mučili za našu Istru, kada ne bismo imeli dobrih i tvrdih dokazi, da ju Talijani gledaju prodat pod Italiju. I kako naši vriedni deputati gledaju, da se našem zajiku da mesta svuda i po svih ufcijeh, tako delaju i Čehi — i oni te, va njihovem zajike piše i počesta i kapitan i sudac i guvernerator i ministar i svaki drugi im-

piegat. I oni nisu mirovali, dok nisu prisilili guveran, da njim je dal, ča su pitali. I tako se je dogodilo, da je pred tri ale četiri leta ministarstvo dopustilo, da po svih českoh krajevih, českí zajik ima služiti kako i nemački. Kada su to doznali Nemci — zdignuli su velu smutnju proti guvernu. Va parlamente nisu pustili da se mirno razpravlja, nego su vapili, tukli s nogami i ficali, da je bila strahota. Najzada su se počeli i mlazit z našemi. Bilo je i krvi. Na to su Nemci zmutili Bečane — pak su i ti drugačije mirni grajani počeli komedijati nutre va parlamente i vani po cestah. Tega se je naš guveran prestrašil, (naš guveran je imel vavek puno kuraja) pak je dal zapovjed, neka bude sve, kako je i prije bilo, naime, po ufcijeh se nima pisat českí, nego samo nemški.

Kad su videli Čehi ča se sa njimi dela, su se tako razjadili, da su va Prage dignuli revolucion. A kako ni njim ni to ni bilo dosti, diguili su i va parlamente buru i oluju. I misleli su ovako: Mi smo va ovo zadnje vrijeme dobili neke pravice, ke nisu Nemcem pravo stale. I Nemci su počeli kumedijati — i prišlo je na njihovu. Kada je temu tako — kumedijajmo sada i mi malo, ćemo videt — morda će kako god i na našu prit. I svaki českí deputat je ponesal va parlament, ki kakovu sopelicu, ki trumbeticu, ki kakov pokrovac, ki kakov batić, pak udri sost i tuć, kako da se svi vrazi žene. I ov put se je guveran prestrašil, zaprl je parlament, poslal je doma sve deputate i dal zapoved, da neka se obave novi izbori. Kad je dal tu zapoved, guveran je mislel, da te austrijski narodi poslat va Beč druge ljude. No guveran se je prevaril pul svojeh računih. Austrijski su ljudi poslali va Beč većinom iste ljude ke i prvo, a neki još i huje, ki će va parlamente delat još i veću kumediju.

Dakle kako stoje sada te stvari? Ovak: Ako guveran da Čehom sve pravice, ke njim gredu, Nemci te počet na novo va parlamente smučevat, tuć se i gonit kako nemi — a ako guveran ne bude otel Čehom dat ono ča oni pitaju, onputa te pak opet Čehi zet svaki svoju sopelicu i pokrovac, pak udri neka grmi. Iz tega se vidi, da stvari puli nas va Austrije jako slabo stoje — i da je čaro kako beli dan, da tu će morat prit do nekakovoh promjen. Ali do kakovoh? To je ono ča ni mi neznamo, no svakako je dobro da i na to bude naš narod pripravan, i da se previše ne gubi va domaće petljarije, nego neka budno i optremi očijami gleda va vreme, ko ima prit, zač je više nego stalno, da će nam to vreme

prinest za sobom veleh stvari. A hoće li te stvari bit za nas dobre ale pak zle, to će sve zaviset od samoga naroda, naime od načina, kako se bude unapred držal i vladal.

Zač naši narodni neprijatelji proti popom toliko pišu i govore?

Bit će temu više od dvajset let, da se je naš puk v Istre počel buditi i da je počel razumevat, da on ni samo zato na svete, da plaća franjki i da služi cesaru, nego da ima i on nekakove pravice, kakove imaju i drugi narodi va Austrije, navlastito kakove imaju i Talijani. Da je naš puk prišal do te srečne i lepe misli, najviše mora da zahvali svojim vriednim popom, ki su se najviše trudili za to, da taj naš puk već jedanput odpre oči. Nego Talijani, ki bi najvoleli da naš narod bude vavek bedast, zapučen i neuk samo da moru bolje sa njim vladat, počeli su valje proti našim popom govorit i pisat svako zlo. A znali su oni dobro zač to delaju. Pop je prve leta narodnega preporoda bil narodu i duhovni otac i svetnik i sve. Prez popa bil bi kmet ostal zapučen kako je bil pred trejset i četrdeset let, pak kako su Talijani videli, da se je taj puk v Istre počel buditi, da se je počel i on za se iskat pravice, ke mu po cesarskem zakonu gredu, i da sa baš popi v Istre narodu oči otvorili, počeli su po fojeh svako zlo proti našem popom pisat. Oni su računali: popi su jedini prijatelji i učitelji puka, popi gledaju samo za dobro svega Slovenskoga naroda u Istri, ako njih pred pukom omrazimo, onputa puk neće imat nikakovega prijatelja ni savetnika, pak ćemo mi s pukom vladat, kako budemo sami hteli. I dobro su računali! Sveto pismo govori naime: Ubij pastira i raztrest će se ovce!

A kako su Talijani delali u prvo vrijeme, tako delaju i sada. I sada bi hteli da puk zgubi svaku veru i va popa i va Boga, oni bi hteli da naš puk postane blago bez veri i duše pak da onputa moru oni sa njim delat ča te. I zato vidimo da i danas Talijani sa Poreča plaćaju jednega izdajicu, ki va svakoj prilike proti popom najveće zlo govori i piše.

A zač to? Zato, zač nas popi vade da sve dobre stvari čuvamo, kako smo ih od starijih prijeli, da čuvamo starinske navade, da ljubimo i branimo svoj materinski zajik, ki je del našega imanja. Oni nas vade, da nijedan narod nemore poč napravu, ako svoj zajik zapusti i zataji. A to je istina.

Nego to ne stoji Talijanom dobro pak bi rado posvadit stado sa pastirom, da ga onputa sasvim smute. To bi oni radi! Najveći smrad, najveći huncut i razbojnik, ki je hitil Boga veru i svoj narod pod nogi ima obrazu proti našem popom govorit, kako da svi neznamo kakov je ono gajus, kakov grešnik.

Nam nije ni na kraj pameti da branimo one pope, ki ne vrše svoju dužnost po zakone, i ki nedaju narodu dobar izgled. Teh neka stigne pedepsa Božja. Nego treba razlikovat dobrega od slabega popa. Ali naši neprijatelji i njihovih plaćeni slugo ne čine va tome nikakvu razliku. Oni izmišljaju svako zlo, pišu svega i svačega proti našim popom a to samo zato da bi puk zgubil svako poštovanje, svaku veru naprama popu i potem naprama svetoj crkve, da bi onda narod bez veri postal kako blago, pak da onputa moru Talijani delat ča te.

Kad bi Talijanom šlo za rukom odaljit puk od crekvi, sv. veri i od popi, onputa bi oni bili najzadovoljniji, zač bi onputa mogli z narodom ravnat kako bi sami hteli. Narod bi postal kako i blago, a oni nebi drugo gledali, nego kako bi od tega blaga imeli ča veću korist. Zato vidite Talijani plaćaju čoveka, da proti našim popom piše i govori. Nego malo će to njim koristiti! Naš puk neće veru svojeh starijih zatajiti i pod noge hititi, on će svejedno spoštovat sve naše pope ki su spoštovanja vredni, on neće pustiti da najveći gajus, kega je kada ženska porodila, na naše poštene i dobre pope blato hita.

Znajite, da ki je proti vašem popom ta neće drugo, nego da šundra vas, vašu decu, vašu starinu i domaćinu i celu vašu domovinu. Zato čuvajte se čokle je doba!

Pametni su se ljudi na vreme od Krstića odkrižali.

Dokle se ni Krstić dal po sensega Talijanom v ruki, morda se je moglo dat kemu ter kemu pravo, da je š njim držal. Ontrat se je le još držal, da je Hrvat, pak je i pisal proti Talijanom, ki da bezdušno gnjave i dave naš puk po Istroj. Ontrat su se on i svi njegovi pajdaši spoznali, da su Hrvati i njegova stranka držala se, da je hrvatska stranka. Oni Kastavci, su se k njemu pricepili samo od osobne mržnji do drugeh Kastavac, ki su bili zibrali novu raprežentancu. To su bili najviše stari raprežentanti, keš se je pul novih izbora zavrglo. Mi poštuemo svačigovo mišljenje, pak i njihovo, ako su onda mislili, da bi oni

komunu kastavskemu bili više koristili, nego nova republika.

Nego stvar se je obrnula. Kada su Talijani doznali za ovu Krstićevu stranku na Kastavšćini, počeli su se oko njega lastiti, da ga predobiju za svoju stranku, aš su mislili, da je prišlo vreme, Kastavšćinu pobunit, pak njoj dat „colpo di grazia“, to će reć, šundrat ju po sen sega. Talijani su se do sada bili dosta namučili okolo kastavskoga komuna, kako bi ga rovinali, ma njim posal ni šal od ruki, pak su mislili, da je morda sada prišla ona ura i hip za njhlo pogano delo, kada su videli, da je va toj Krstićevoj stranki domaće ljudi.

Krstića su Talijani najzada podkupili, a on je znal lepo za sobum povući i svoji pajdaši. Od tega vremena je Krstić počel delat za Talijane. Kada su to opazili neki bistreji i pametneji njegovi pajdaši, su se neki prej, neki kašnje od njega odvrgli. Pozabili su na neprijateljstvo, pozabili su na sve ono, ča se je va jade reklo, napisalo i učinilo, pak su se lepo povratili k ovoj stranki, ka jih je raširenim rukami prijala va svoje kolo. Tem poštenem ljudem ni duša dala, da i naprvo budu s onomi, ki delaju za Talijana proti svojmu rodu i svojoj krvi. Mi smo se svakem takovemu izgubljenemu bratu veselili, kada se je povratil va naše kolo, pak nas od srca veseli, da se je k nam povratilo sve, ča je boljega i pametnejega va Kastavšćine. Mi bimo mogli ovde spomenut lepu četien takovih ljudi, nego mislimo, da ni baš od potrebi, kada jih i tako poznamo.

Krstić tanca, kako Talijani sopu.

Kada je bil Krstić skočil mej Talijane, počel je rigat zuć i otrov proti svemu, ča je prvo do neba zdigal. Tako je moral delat, zač su tako oteli Talijani, a da nebi bil tako delat, bi mu bilo korito valje mahom presahnulo. Danas je već va tem tako duboko zagazil, da nebi se ga moglo ni s najvećemi paranki vanka zvuć.

On dela danas očito za Talijani. Do neke dobi je to prekrival, ma danas već ne da, aš ne more. On je agitiral za najzagriženijega Talijana, za Benatića, ki je rekav da dijete va Kopre, da Istra pripada k Italiji, i da mnogo milijuni Talijani je svaki čas pripravno Istru pod Italiju skućit. Na to su mu drugi Talijani va dijete prikuntentali. A viste malo! Ovo sve je prava istina, da je tako rekal, pak ki ne veruje, mogal bi se osvedočiti va protokolih, keh su sami Talijani napisali. Ti protokoli bi se moglo dobit pul kega va Voloskem i drugde. Ki bi se rad ob ovem osvedočiti, neka se popita, pak će mu se crno na belem pokazat, s čaricami, kako nas misli Benatić pod Italiju vreć. Pak ne samo on, nego sva talijanska gospoda. Če ki pitat: Zač bi nas ti Talijani teli vreć pod Taliju? — Zato, odgovaramo mi, aš tamò gospoda niš ne delaju, nego pasu debeli trbuh, a kmet, spolovar, mora se truditi i mućit na gospodskem grunte. Tamo va Italije kmet nima zemlji. Sva zemlja i svi posei su od gospodi. Kmet je njih suzanj. On se ubija po tujem grunte kako nemo blaga, samo da more prehranit sebe i svoju družinu. Zato vidimo i čujemo, da je na tisuće

Talijani razbežano po celem svetu. Va samem Trstu je okolo 30 tisuć! A zač tako beže od svoje domovine? Za niš drugo, nego zato, da se ugnu tlaki od gospode, pak da moru preživeti svoj vek kako ljudi, a ne kako nema živina.

Vidite malo! Ako nam ne verujete, popitajte se pul kega poštenega Talijana z Italije, ki dela na Voloskem al v Opatije, kako je pul njih, pak ako je čovek od šesta, će vam lepeh povedat. Altroke, da te nas naši pod Hrvatsku prodal!

S ovem smo dokazali, da nas misli Krstić preko Talijani vreć pod Talijana. On dela za njih, oni pak za Italiju, pak zato ne more nijedan pošten ni pametan čovek za njega batit.

Narode opaneti se!

Čovjeka srce puca i suze mu sile na oči, kad vidi, kako ovaj istarski dobroćudan i blag narod u svoju vlastitu propast leži.

Na večer onoga dana kad su bili „balotacioni“ u Mihotičih — šećni mirno svojim putem čuo sam iznad Opatije, strašno, divlje i pijano urlanje prodanih duša: „Viva Istra! Živio Krstić!“

A ti glasovi kidali su mi srce i mutili su mi ožalošćenu dušu, te mi se pričinjalo, da slušam ne oduševljenu jeku, nego vapaj i uzdah umirućih. Činilo mi se takodjer, kao da ti umirući pjevaju pogrebnu žalostinku nad otvorenim grobom svojim.

Oh, Bože mili, zavapili, njima prosti jer ne znaju šta rade; ali crno prokletstvo neka stigne onog izdajcin, onoga Judu Iskarjota, koji ovaj miroljubivi i dobroćudni narod zavajda i prodaje za Iskarjotski novac onome dušmanu, koji želi samo njegova smrt i propast.

Beže mili što ti je učinio ovaj narod, da si ga udario slijepotom!

Stid i sramota pala na Vas, Rukavčane, Vepričane, Lovrance i Mošćenčane, koji ste prodali svoj glas, svoje poštenje i značaj za časnu vina i jedan bakalar u prilog onog iredentiste Bennattia, koji mari za vas toliko kao i za lanjski snijeg. — On je pokivnuo u zemaljskom saboru istarskom, da težnje i želje njegove su preko anstrijekih granica iliti kunfina i da istarski Talijani imadu tamo preko mora još preko 30 milijuna svoje braće u onoj nesretnoj Italiji, iz koje sve bježi, da ne pogine od silnoga glada i u kojoj je razšireno briganstvo i razbojništvo kao nigdje drugdje.

U toj zemlji nijesu htjeli izići kažnjenici pušteni na slobodu zadnji put, kad ih je kralj pomilovao, oni su na gorke suze plakali da što će vani, gdje se umire od gladi, da u tammili i zadržljivih celicah imadu barem jela.

Znate li vi, kako vas Bennatti s onimi koji gledaju s njim preko anstrijekih granica iliti kunfina zove? On vas zove: „šćavi“, a to znači, da ste roblje, raja, da spadate u istu vrst sa marvom.

I za takova čoveka ste vi, kukavice, jadna vam majka, glasovali zavedeni od onega plaćenika Krstića? To ste vi učinili — voljeli ste glasovati za jednog Benattija, nego za našeg dičnog domaćinu Laginju. A zato niste vredni, da vas zemlja nosi! Neznate li, vi zapućeni, da su glasovali za Laginju isti seljaci talijanske narodnosti, znajući, da on dela za svoju majku zemlju, za svoj narod, međ kojim živi i da ljubi ovu grudu istarsku kao vlastito čedo.

Znate li, ljudi, da Laginja na sudu siromašne ljude badava zastupa? Pitam vas, čini to jedan Benatti, za koga ste glasovali?

Znate li vi, da su nam naši dični Spincidi i Laginja pridobili prošlog ljeta preko 30 tisuć kruna samo za puteve. Vidit ćete, što će vam pridobiti Bennatti?

Dragi narode! Ja, koji želim iz sveg srea Tvoju dobrobit i dobrobit cijele naše Istre, zaklinjem Te: Opaneti se, stupi na pravi put i svesnišnji Bog dao, da nebi bilo prekasno!

Radovan.

Čujte, ča je Krstić oštarom napekal.

Nikako ne čes našega čoveka laglje prestrašiti, nego ako mu rećes, da će morat više plaćat. Kada on to čuje — on se vas smuti — va n'em ne ostane ni kapica krvi — on se počne vas trest. Na primjer ako ki našemu čoveku reće, da neka ne glasuje za Spincida ni za Laginju, zač da te mu prit vela plaćila, on ti se smuti kako blago, i kako trubilo gre pod labor, kega mu načinja njegov neprijatelj Talijan. To se dogodilo i z rendom, aliti dacijom. Do lane je imel daciju va našeh krajeh gosp. Gorup z Reki, i s njim su bili manje ili više svi zadovoljni. To je dalo v oće Krstiću. On je valje videl, da bi dacija bila jedan dobar buknić za njega, pa je valje počel mutit oštare proti g. Gorupu. On njim je govoril, da ča su slepi, ča ne vide kako se Gorup bogati s njihovimi beći, i kakovi palaci da zida upravo s njihovom mukom, i da ča nebi bolje bilo, da daju daciju njemu — Krstiću. Ljudi su se nato smutili, i rekli su: Ne čemo više Gorupe, ne čemo ga. I storili su ča su namislili, to će reć, zneli su Gorupu daciju z ruk, a Krstić ih je tako lepo peljal, dok ju nisu more se reć zručili njemu, i tako dali vuku ovce past. Pak ča se je dogodilo? Dogodilo se je to, da Jurizanka na Voloskem ka je pod Gorupom plaćala 10 for. na mjesec mora ih sada plaćat 20, Čiković pul Skrbid ki je prvo plaćal 20 for. na mesec mora ih sada plaćat 50. Tako je Maglica v Opatiji prvo plaćala 11, a sada plaća 50 for. Jovanin na Slatine prvo 8, a sada 40 for. Mateša va Ike prvo 15, a sada 40 for. Mimica va Lovrane prvo 8, a sada 25 for. Pavid va Drage Mošćeničkoj prvo 8 a sada 30 for., a svi oštari skupa za občinu Beršec plaćali su prvo 100 for. a sada 250, itd. A pitajte malo i verne Krstićeve prijatelje, Stirma v Opatije, Andrečića v Leprince, Matu bekara iz Poljan, Celestinu va Lovrane, Karlu v Mošćenicah i druge na Kastavšćine i po celem kotare koliko su plaćali prvo nego se je Krstić i njegova kumpanija počela mešati va daciju kad je bila pod Gorupom ili koliko moraju sada plaćat. Junta va Poreče je prvo inkasirala za rendu u ovom kotaru okolo 13 tisuć forini na leto, a sada ih inkasira preko 30 tisuć for., a to moraju plaćat sve oštari i oni siromaki ki vino piju. Po mnogeh drugih kotari v Istre, kada su oštari složni i kada ni Krstićevoga semena, su junta i financa znizile daciju a samo u kotaru Voloskem ju je povisila, a zač to? Zato da more Krstić šampat onu svoju smradnu „Mačju neslogu“. A ki je trubilo, neka plaća.

Dopisi.

Iz Poljan. Pa još te oni Leprinački i Poljanski kaporjoni imet obraza reć vam da ne delaju za Talijane. Pogledajte samo ča dela Tonić kod popisijske. Tu se ne piše Ive, Tone, Niko, kako vas je vaš otac i vaša mat zvala, lego to je sve po talijanski: Giovanni, Antonio, Nicolo, Giorgio i tako dalje, kako da ste se rodili negde dole va Kalabrije. Ma zaludo je sve. Neka se Tonić sto puta na glavu postavi, vi čete sa svem tem ostati svi napisani, da govorite hrvatski, ač ako ste vi nemi, nisu nemo štadijane glave, ke znaju da se pul nas govori hrvatski. Aš koga vavek po svoju kanta pak bil on va Poljanah ale va Afrike. Ča mislite, da se samo va Zagrebe hrvatski govori? Ala ma ste zapućeni. To bi bilo justo tako, kako da se talijanski ne govori nigde drugde nego samo va Talije. Nego najfinija glava je on Tonić. On vam svakega, ki će da se podpiše sa ić, pošilje preko mosta. I tako bi on otel po sile sveh potalijančić. On je brižan pozabil, kako je nesrećno finil on njegov učitelj, puli kega se je najil bezvierskega i talijanskoga duha, kako ča ne znema, da bi mogio i njega ča takovega tokat, ako ne bude štimal sv. vjere i našega millega zajjka, kega nam i Bog zapovida ljubiti. On pomaže onemu zloretretnu Arbanasu ljude smućevat, da brižni neznaju ki zajjk govore. Na njegovu zapovjed i nagovaranje piše onaj Nemać

„slovenič“, ča će reć da govore ljudi po slovenaki, kako se govori va Kranjsem. Ča biste rekli Poljaneci, da bi vam vaš gospodiin kapelan počel po slovenski predikat? Malo biste ga razumeli. A vidite njegov zajjk je baš slovenski iliti kranjski, vaš pak je hrvatski. Kad bi vas vaš gospodiin kapelan počel vadit va zajjke slovenskom, kega ga je navadila njegova mat, nebite ga niš razumeli. Zato ljudi božji pamet u glavu, i nedajte se za nos peljati od onakoveh ljudi kakovi su Arbanas i Tonić, zač bi te mogli va nesreću prit, kako oni brižni četiri, ki su šli votat za čovika Talijana, njihovoga neprijatelja, pa su još povrh tega više meseci prižana čapali va Trste i to prižana trdega. A sve su ono gospodari od kuće — a ki će nebežem povratit ovo ča su zgubili, i ki će njim platit škodu? Jel onaj Arbanas, ki je Lepri-našćinu zmutil i njegovi kaporjoni? Omi se va pest anija a trubili neka trpe. Krstić se je negde hvalil da će jih on škapulat. Ča će brižan kad samoga sebe ne more. Pa nije samo to, nego kada su bili oni četiri va Trate na dibatimente, on je lipo frajal v Reke za beći, ki je tokal od Talijani, ča je vas Leprinaćane smutil. A vi ga još slušate ter mu predstavljate va vašeh oštarijah, vašo ženi i kćeri. Sram vas bilo. Ter vas bilo! Lepeh stvari va je navadil. Otkad je počel on meč vas zahajati, ne ostane niti jedan portun cel, ter su već neki počeli i same pčelice ubijati.

Vaši kaporjoni govore vavek da čemo vas prodal pod Hrvatsku, kada da su vela plaćila, da se ne more ni živeti ni umret. Trubili, ki jim vjerujete. Ste šteli va „Narodnem Liste“ kako izjavlja Dr. Laginja, da je to grda laž? A to je, valja da znate, napisano na protokole stvorenom na sude. Vi ste rekli da čete glasovat za Dr. Laginju, ako stori protokol, da neće vas prodal. Dr. Laginja je to storil, a vi ste sa svem tem glasovali proti njemu. Zato huje vam bilo. Vi ne vidite plaćila, ke vam naprčuju vaši kaporjoni. Ki vam je naprtil školske takse? Vaše talijanske podrepnice na pođestariji. Ki će platit popisijsku i to duplo? Platit čete vi i onega, kega ste po smutajni Tonićevoj protjerali i Tonića čete morat mastno platit. Mislite da je Tonić badava toliko koraki storil, da je lepo po vašu popisišval? Sve čete vi platit. A pravo van stoji. Prit će i još drugih adicionali, ča te vam jih naprtil vaši talijanski deputati, kem ste vi pomogli i samo vi, da su prišli va Beč. Bilo vam huja, kad nećete dobro nego zlo i to obemi rukami!

Vaš prijatelj

Barba Pepić.

Iz Mošćenica. Jedan dan, tega je već let, onako pod večer sam šal svetemu Ivanu lovit lovratice. Hital sam povraz s ovu i s onu stranu potoka, ma ribi ni blizu ni dugo. Kako sam već tamo na peske stal jednu dobru uru, odlučil sam da grem ča, ma neč neznam jeli hobotnica al ča drugo zavače mi povraz pod kamik, i poteži simo poteži tamo, povraz mi se lepo prekine, i ja ča ču no — ala put pod nogi, pak nazad va Mošćenice. Onda je još živel pokojni Pintar Andre. Našli smo se baš onde pod Vodopijevimi i vaje sam videl da brižan Andre ni prave volji je prež mi reć ni dobar več počme mi se tužiti. Inšoma, digo, de, dragi moj, svi njurgaju na me, ma te se benj spačetit, kada mane nebude. Verujte mi, slabo će prit va Mošćenice. — Pravo je govoril pokojni Pintar, va Mošćenice je u istinu prišlo, zlo — zlo, da već slabije ne more, sve se je obrnulo, ma ne va boje, nego na huje. Da je malo uskrnut onem našem pokojnem plovonom, Lazarićevem i drugem, ne bi znali su va Mošćenicah, al va . . . sam neznam kada, ma malo fali va pakle. Mi nismo kako smo bili jedanput složni, samo gremo za tem da bimo naš zajjk htilli pod nogi, on zajjk, kega moramo svi ljubiti i štovat. Cigan ljubi svojega, Arab ljubi svojega, a mi ga mrimo. Mi svi rado slušamo kad nam antiktisti govore ča proti popom, kako da ne znamo, da ki tako govori da je u službi crnoga vraga s pakla. Bog nas očuvaj i obrani! Inšoma mi već sami neznamo, ča smo, ni ča nismo, kamo čemo ni kamo nećemo.

Pravo je pokojni Pintar govoriti, da će va Mošćenice vložiti pravo — a to je i prišlo. Zato je istina, da naši narodni neprijatelji va Mošćenici postaju svaki dan objestniji. Lovranski kalabrezi misle da ve Mošćenice nisu ni v Istri ni v Austriji, nego da su negde va Siciliji. A naši prodanci njim gredu na svaki mogući način za rukom. Da govorimo čistu i pravu istinu osvedočite se od ovih par besed.

U noći od 15. do 16. ovega meseca su neki Kalabrezi, po svoji prilici Lovranski, po zideh od mošćeničkih kućah takali nekakovi plakati s napisom: Eviva Bartoli, Eviva Italia, Crepa Croazia. Teh napis bilo je u jutro dne 16. o. m. dosti videti po Mošćenicih. Ki ih je stavil neznamo, zač ni ni podeštarija ni žandarmerija niškala, nego mislimo da su va tem bili prsti lovranskih kalabrezi, zač se sigurno va Mošćenicih nebi našal ni jedan, ki bi na ta grdi način izdal svoj domovinu. Po tem more naš puk v Istri videti kamo bi ga Talijani hteli napeljati. Dokle su balotacijoni, vrišče ti Talijani eviva Istra i živla istarska Istra (trubili), a kada su balotacijoni majni onputa pride van eviva Italija! Nego sa svem tem nam se nekako čudno čini, da ni nijedna oblast niškala, ni ki je ti plakati stori, ni ki ih je na zidi stavil. Valjda je oblast s tim zadovoljna. Kad je njoj pravo, je i nam.

Iz mošćeničke Drage. Nedelju na 20 ovega meseca bili su puli nas va Drage Čozoti s jednim parom bragoc. Ča te — ča ne te, blagdan je — skreali su vam se oni lepo na kraj, pa zašli va najbližu butigu na zmajčij rakijs. Va butige bilo je i nekoliko domačeh ljudi, ki se bave ribarjijom. Ribari jedni i drugi — o čem čete da govore, ako ne o ribarstvu. I počeli su se naši Dražani tužit, kako im gredu posli slabo, zač doma ne moreš čapat ni ž — mi, da se lepo na glavu postavis, a na školji ne smeš, inšuma prava neovis. Na to je jedan Čozot rekal: Alora vualtri siete pin schiavi di nualtri. E come zelo nato questo? A jedan Dražan je rekal, da su svemu temu krivi ti nesrečni partidi, nego sada da će bit bolje, i da će moć lovit i na školjeh, zač da su neki dan zibrali talijanski deputati. Oni da te im pomoć. A na to će njemu on Čozot: Si, lori i ve aiutari molto, e cari miei, voi avete fatto molto male quanto avete perso il dottor Laginja, molto male. To će reč: Aha, talijanski deputati te Vam puno pomoć. Dragi moji, Vi ste jako slabe stori, kada ste zgbili doktora Laginja — jako slabo Na to će on Dražan: Benj, pak ča je za nas stori doktor Laginja? A Čozot njemu: Ča je stori? Hote malo na Volosko i v Opatiju, hote malo va Poljščinu i va Vodnjan, pak čete čut, ča je Laginja dobra stori. Non sapete — završil je Čozot — che lui è un buon parlatore, pronto sempre a far del ben a chi lo domanda. E vualtri avete bisogno d'unirsi come in una catena, e vedare duopo il ben che al fara a vualtri. To će reč: A ča ne znate, da je on jako dobar govornik, vavek pripravan, da stori dobro onemu, ki ga pita. A v bite se morali krepko složit skupa, pa bite pokle videli, koliko bi vam on stori dobra. — To je sve rekal jedan Čozot — jedan Taljan. Tako on vidite, endi doktora Laginja. A da je to uprav tako rečeno inamno i svedoke, a Draga je mala pak će se o istini onega, ča smo mi povedeli, svaki lahko osvedočiti. Pak to ni prvi put, da Talijani tako govore o doktoru Laginji. Poznato je, da su i Rovinjci ne jedanput rekli: Che bravo uomo quel dottor Laginja — peca che non el ze nostro! Altroke naši prodanci, ki su neki dan glasovali proti temu našem dičnemu čoveku od puka. Pak da bi kega bili zibrali, ma onega Benata, ki nezna nanke progovoriti nemški, pak takovo mrtvo puhalo, da će njim opraviti, da budu smeli i oni poć na školji lovit ribu. Vidite s čem im on Kafar napunjuje glavu.

Iz Kastelira. Molim vas gosp. urednik, da nam štampate u vašem lipon listu ovi nekoliko besid. Da, naše selo je lipu, ali u njemu je čuda ljudi ki nisu lipi. Lipi nisu zato, jer su pogrdili svoje lice tim, što su

zatajili ali trdili lipo svoje slovinako ime, što su pogrdili svoju slovinaku ali hrvatku krv, što se srame svojega jezika, što su osramotili sebe i naše selo. Sram ih bilo! Šta bi si pomislili naši stariji, da ustanu sada iz svojih grobi i dojdin mrež nas? Sa plačem bi se vaja vratili nazad i rekli bi: proklet budi najprije onaj, ki je zmutil naše selo, a prokleti za njim svi, ki mu viraju i čine tu velu žalost u našem selu! I pravo bi imali da tako reku. Šta to ni vela žalost gledati kako se u našem selu ne more gledati sin s ocem, mat s kćerom, brat s bratom, susid s susidom? A mladost zašto je pokvarena, divojke zapeljane? Perke ni, ki bi nas vodija na prvi put. Ter pogledajmo na naše kapurijone, kakvi su? Su pošteti? Ter znamo kako je živija šijor Kilo, što je učinija Marko Bobica u Babidih iz one jadne ženske, a ča su još i drugi. Od glave smrdi riba. Slušajmo samo one naše framasunske kapurale, te izdajice oli traditore našega komunna. — Zašto još nisu bogati neki naši Kastelirci? Zato ki su si vre svoje pošli a sada su samo soćali od gospode. Neka, neka drže s gospodom oni će ih čuda pomoć. Ki z gospodom čišnje jede, ostanu nu samo repi. I tako ih je vre toliko čuda od nas. Dobro im stoji. Zašto ne stoji lipo u sloštini samo dva. Ali što nije sada, to more još biti. Oni se hvale, da su dobili Rog su oni dobili, vino je dobilo i one stare kobile, ke su odrli. Takova vitorija je za niš. Kad poštenje dobije, to je prava vitorija, ma ovako i ladro dobije zlatni leroj, ako ga ukrade. Ali to ni pošteno. Dunke mi se niš nemojno žalostiti ku nismo dobili, ter nisu ni oni, nego kobile i vino. Kakove veselje. Poli drugih votacijoni čemo mi sigurno dobiti perke to i sami Talijani govore, da su sada dobili zadnji put. Korajo dunke! Bog, ki nikad svojih ne ostavlja ni nas ne će sve posve zapustiti. On će biti uvik s nami, samo da budemo mi njegovi dobri sin. A ki zna, nećeli Benati poć nazad iz Beča, kako niko lito šijor Tomažo, kon longo nažo. Za danas dosti! — do osam dan čemo se još javit.

Barba Marko.

Domaće vesti.

† Anton Hlanuda. Pišu nam iz Veprinca: Na 8 ovega meseca umrl je nakon duge boli vredni starac Anton Hlanuda pok. Antona iz Veprinca, kbr. 66, u dobi od 68 let. Pokojnik je bil čestit i pošten starac, kakoveh je malo va našem kraje. Od leta 1879 do 1885 bil je pokojnik občinski glavlar u Veprincu, te je obnašal tu čast na obćenito zadovoljstvo. Za vreme njegove službe kako občinski glavlar ni bilo va Veprinašćine nikada smutnji. Svi su Veprinčani bili kako braća mej sobom, ljubili su svoju starinu i svoj materinski zajik. Kada su pak leta 1895 počeli talijanski smutljivci i po Veprinašćine puk mutiti rad tabeli i kada su neki talijanski plačeviki zahtevali od župana Hlanude da va občine talijanski piše, ni htel ta pošteti starac izdat svoju domovinu i postat talijanski „ščavo“, nego se je radje zahvalil na časti župana. Njigovi najveći neprijatelji, talijanski prodanci, su većim delom sli Bogu na račun, a ev jo Svemogućdi i njega pozval k sebe. Na 10 ovega meseca spreveli smo ga do hladnoga groba. Mi mu želimo, da mu bude lahka domaća zemljica!

† Chorinsky grof Viktor. Utorak oko 6 ura i pol umrl je ta dobi grof naglo od kapi. Bile su mu 63 leta. Njegovo ime je tesno vezano sa sadašnjom srećom Opatije. Pokojni grof Chorinsky je bil naime na sel celo Scarpovo imanje, ko je jako lepo uredil i očuval osobito park pred „Villom Angiolinom“, ki je svakako temelj današnjeg Opatije. Celu to imanje prodal je grof leta 1882. južnoj železnici, i otišal iz Opatije sa svom svojom obitelji. Nego i posle tega on je pokazeval, kako mu je Opatija na srce, tako je i već puti pribajal s obitelji va svoju

starnu postojbinu, va kojoj je dočekal i svoju smrt. Kolikogod ima domađih ljudi Opatijac, svi se sa zahvalnošću spameduju dobroga grofa, ki je osobito siromahom bil prvi otac. Puli njega su ubogi imeli svega i svačesa — češ beći, češ robi, češ brani, i duhtora njim je davaj, da ih za niš leći. Ali zato će se njegovo ime spominjati, dokle god bude i zadnjega Opatijca na svete. Bog ga pomiluj! A kako se je on rado razgovaral sa siromahom. Ni se on sramil stisnut težku i punu župi ruku našega mornara aliti delavca. U jednu besedu — plemenit je to bil gospodin, i škoda, da ga crna zemlja uživa.

Naša mila crekvica je kako malo ka lepo načinjena, svakemu pravemu Opatijcu je ona baš sve na ovome svete. Ona je za pravo reč jako mala za nas i morala bi bit veća i mi čemo s pomoćom božjum i većim sagraditi, ma samo treba da se malo postrpimo, zač imamo i drugeh još većeh potreb. Baš zahvaljujemo našem g. kapelanu i crkvenim starešinam, da su ove zime stavili tapeti po crkve. Druge leta kad jih ni bilo, mi smo va crkve brukvice kovali, a sada je puno bolje. Bog živi g. kapelana i crkvene starešine. Za pravo reč još bi se neć otelo va našoj crekve, a to su pak nove čoki, ke vise svaka pred svojim oltarom. Mi znamo, da su naše opatijske gospodjice va malo vremena sakupile onu lepu krunu za Majku Božju od Lurda, a opatijske gospe isto tako za Presv. srce Isusovo, pak morda bi se na taj način skupilo i za čoki.

Opatijski puti. Čuli smo da će občina sada dat ime svem putem po Opatije. Mi se baš tomu od srca veselimo a još više zbog tega zač te se svi puti zvat onako kako su jih zvali i naši stariji. Mi nimamo našoj dece ča pustit drugega i lepšega nego ta starinska imena, pak te i do dve sto let naša deca zvat pute onako, kako jih mi zovemo. Mi zovemo danas put na Jelenkini, put k Strojbaričem i tako dalje, a tako te zvati deca od naše dece. Neka Bog žive svih oneh ki ljube svoju domovinu i svoje rodno mesto.

Naša draga i lepa Opatija svaki dan veća i lepša postaje. Istina i Bog i druge mesta su lepe, ma ona će biti vavek kraljica nad celem ovem kraje. A ona je lepa i za bogatega i za siromaha. Bogat pride k nam da se ovde skrije pred strašnom zimom a po leta da se pod javorikami sakrije pred teplinom sunca i da se okuplje va našem bistrom more. Siromak pride semo da se prehrani. Koliko je siromah prišlo semo, pak već neta od nas, zač njim je ovde dobro. Istina mi smo svi braća, ma brat valja da i svojega brata ršpeta zač drugačije... barufa. Svaki prvi Opatijac mora se od svakoga dat ršpeta, a ne pustit da ga drugi gazi. Za ovu pak lepu našu Opatiju svi skupa delajmo, a ča nam bude lepša Opatija, to će nam biti i veća sreć. Dakle svi za jenega a jedan za svih a svi skupa za Opatiju.

Novi Carigrad. Va zadnjem broje našega lista, tužil se je barba Joko na pasi, ki prez medalje obletaju okole po Opatije. I pravo je imel barba Joko, zač svaki, ki jedan put na dan projde po Opatije i Voloskem vidi kako se po cesti vuče celi batljan takoveh pas, tako da nam se čini kako da smo va Carigrade, a ima v Opatije takoveh puti, kade se nemore v noći pred pasi ni pasat. Svemu tomu je krivo to, da ni šintara. Pitaji smo na podeštarije, ča bi reč da ni tega šintara ni čut ni videt, pak nam se je reklo, da je kapitanat na se zel, da će on šintara imenovat i plaćat, u ime tega moraju sve občine kapitanatu nešto plaćat. Nego sa svem tem, da te občine već od nekoliko meseci plaćaju, te ga se gospodina još ne vidi. Mi ne verujemo, da se ga nemore nać. Neka samo pišu va Italiju, pak će se ih za mesto šintara na Voloskem prijavit sigurno najmanje tristo. Prosimo dakle kapitanat da tega šintara već jedanput priskrbi.

Izbori za komisijon od kurl. Dosada je bila vavek navada da su se izbori za komisijon na kurl v Opatije obavili va mesece decembre. Ovo leto pak nisu ti izbori od danas obavljeno. Pitamo glavni c. k. kapitanat na Voloskem, kada će ti izbori razpisat? Mi znamo ča i zać se čeka, ma da ne bude komu god prešlo. Neki ter neki misli, da su naši ljudi one baloti, ke se na Slatine preko mreži

hitaju. Da se ta neki ne bude prevaril. Imel i smo ovde već svake sorte muškardini, oni su svi sli rakom zvizgat a mi smo hvala Bogu ovde ostali.

Dobljena grofa. Občina Volosko bila je tužila gospu Lejza Toncich zaradi onega kušćica zemlji, ča je spod Patajovega vrta na dolnjog ceste. Svaki Vološćak zna, da je občina oni vrtiči spod Patajovega zida stori, kada se je dolnja cesta delala. Svaki zna, da je občina ti vrtiči ogradila žicom, i da jih je svako leto čistila i snažila. Sa svem tem pretendila je gospa Lejza, da su ti vrtiči njiji, zač da su Patajovi od vnujkada preko zida hitali kamene (!). I za čudo na Voloskem i va Trste je gospa Lejza bila dobila pravdu, nu občina je reklamirala va Beč i va Beču su njoj pravo dali, zač da je ona zemlja od občine i da gospa Lejza Toncich nima nikažove pravice tu zemlju svojat. Sada mora komunnu platit okol 200 krun troška i još povrj tega i svojga albukata. Dobro njoj stoji! Čaj komunsko je komanjsko ono se ne sme svojat!

Zabava v „Zori“. Jedan glas, jedna rieč, a ta je, da je bilo lepo, jako lepo. A u istinu i bilo je tako. Kojigod je bil u subotu večer u „Zori“, svaki je morao da prizna, da još takove zabave, takovoga koncerta nije bilo, odkada postoji naša „Zora“. To je bilo uživanje — veliko, silno uživanje, a to uživanje moglo se čitati na svačigovnu licu, na svačigovu oku. Jedna za drugom odigrale se i odpevale očke vanredno obilna programa, i sve što dalje, to je i ousevljenje prisutnih ljudi sve to više raslo. Ne čemo da trošimo mnogo rieči za junacki zvor našega „Lovora“, koji si je te večeri osovito osvetlao lice. Koga nije do u duo dne potresla ona lepa pjesma „Zrinjsko-Frankopanka“? A naš vrl kvartet? Kako j' malo dirnula naša srca ona ljubka pjesmica „Sranan“? I sa igrajem na citrah bili smo vrlo zadovoljni, jer koliko gospodjica Mici Melheferova toliko i gospodjica Laura Bimderova pokazuju u tome mnogo vjestine i dara, što možemo utvrdit takdojer o gospodi, koja su ih pratila. Ali kralj i kraljica te liepe večeri bili su gosp. Brož i gđjica Frida Frizekova. Prvi nas je sa svojom božanstvenom igrom na guslama upravo začarao. Možda ne čemo biti loši proroci, utvrdimo li, da gosp. Broža čeka na tom polju krasna budućnost. Ta on je pravi vortnoz — krasan umjetnik. Osobito nam se svidja prva aria — to sigurno zato, jer smo ju najbolje razumjeli i jer je govorila srdcu. U ostalom gospodin se je Brož mogao one večeri uvjeriti, da se i naši ljudi znadu izkazat zahvalnimi svojim vrlim umjetnikom. O tome ga je moralo osvedočiti, ono silno, bezkrajno bezkrajnje pljeskanje i odobruvanje, koje je on podpuno i zaslužio. Živio! i dao Bog, te nas još kada usrećio svojim guslanjem. A što da kažemo o maloj Fridi? Ako se je ikada komu god posređilo, da je uznesao naše ljude, to je zaista ovoj maloj djevojčici uspjelo one nezaboravne večeri. A tako je moralo da bude. Koga da ne gane u srce ona mala, onako liepa i mila, gdje odjenuta u rusko narodno odiele, onako ljubko pjeva možda najnježniju slavensku pjesmu: „Crveni Šarafan“? Pa opet onu našu „Domovini i ljubavi“ i česku narodnu „Gdje domov moj!“ Sve što ju slušalo, bilo je ko izvan sebe, a na koncu svake pjesme obdinstvo joj je tako pljeskalo, da se mislilo, kô da se sve ruši. Gosp. predsjednik „Lovora“ darovao je valjanog gđjici kitu cvieća a kad je s pozornice stupila u dvoranu dobila je od svojih čestih roditelja od svakoga po jedan poljubac, što je obdinstvo popratilo burnim pljeskanjem.

O plesu naravno nećemo ni da govorimo, za to je trebalo biti ondje, pa vidjeti kako se sve to vrti. Lahko onima koji su mladi! Liepa strana te zabave jest bez sumnje i ta, da se je prodajom družbinih dopisnica sakupilo za družbu oko 38 kruna. U kratko vrlu uspjela večer, pa moramo iz svega srca da čestitamo vrlomu odboru, koji nije žalo ni muke ni truda, da sve to tako liepo izpešne, a nada sve neka bude cast i hvala društvenom kapelniku gosp. A. Gervaisu, koji je sa svojim zborom već do sada polučio tako krasnih uspjeha, živjela naša zlatna mladež — i samo napred, samo napred!

Zahava u Mihotićih. Tko zna, kakve su obično u Mihotićih zabave, taj će bez sumnje nastojati, da se odazove pozivu tamošnje ženske podružnice družbe sv. Cirila i Metodja za Istru, koja priređuje svoju zabavu na dan 27. ovoga mjeseca. Među ostalim bit će i mala predstava — za ples se i ne govori, to se već samo sobom razumije. Kako pak čujemo bit će i dobre kapljice, a i to nešto valja. Zato braćo — svi u Mihotiće na dan 27. ovoga mjeseca.

Svega po malo.

Kako su Talijani u Istri pravični. Na voloskoj škole služil je do pred malo dan skoro devet let zajedno kako podučitelj jedan naš čovek. Proti njegovoj službi ni bilo nikakova prigovora s nijedne strani, i sa svem tem, da je imal manju plaću nego nijedan drugi meštar va ovem kapitanatu i da ni imel ni pravo na penziju ni na kvinkvenije, on je svoju službu vršil jednako rado a i po dušu. Namestništvo iliti zemaljsko školsko veće va Trste bilo je odučilo, da se već jedanput temu meštru poboljša plaća i da se njegovo mesto učitelja podigne na mesto ravnajnog učitelja druge klasi tako da bi mu se plaća skoro zduplala. Namestništvo je to predložilo junte ka od beči skupnih svem Istranom i Hervatom i Talijanom, učitelje Junta je brže bolje pitala Kukumu iz Lovrana ča bi on na to rekao. Kukumu je na to odgovoril: „Ja, to bi se moglo storit, samo ako se onega meštra stira kamo drugo, i ako se na njegovo mesto stavi Lovrana — živoga Talijana — Pegana ki je pisano leto finil školi i sada je prez službi. Pegan je Talijan z dušom i s telom pak će on svu decu na Voloskem potalijaniti“. Tako je pisal Kukuva va Poreč, a oni s Poreča pisali su va Trst, da su pripravniki kruču plaću meštru na Voloskem na samo ako pride za meštra na Volosko ta Pegan. Namestništvo va Trste je na to reklo: Dobro je, ako Pegan ima sve od zakona zahtevane sposobnosti, onputa ćemo onega drugoga poslat drugamo a Pegana na Volosko. Na to je kapitanat na Voloskem po ordine od Namestništva pozval k sebe Pegana, da pokaže svoji dokumenti. Buduć da se na Voloskoj škole mora vadit i hrvatski zajik, a buduć Pegan ni imel ispita ale ezamana od tega zajika, odgovoril je kapitanat va Trst, da Pegan ni za Volosko.

Namestništvo je pak odučilo na 17. oktobra prošlega leta, da se staroga meštra pusti na Voloskoj škole, a Peganu da se da leto dan vremena, da stori ezamen od hrvatskoga zajika, pak da će se ga onputa imenovat za Voloskoga meštra. Nego čest videt vraga! Na 13. decembra prišal je dekret s Trste, da se va osam dan mora dosadašnj učitelj premetit va Sveta Matej, a na njegovo mesto da se mora stavit Pegana (ki ni nima po zakone propisane kvalifikacije) i da se mesto učitelja na Voloskem odsada mora zdignut na mesto ravnajnog učitelja druge klasi i da to mora bit storeno sve va osam dan. A tako je i bilo. Po zakone bi bilo više nego pravo i pošteno da su dosadašnjega učitelja, ki je već 9 let služil na voloskoj škole s mizerum plaćem od 30 fiorini na mesec, pustili na Voloskem i onputa kad se je plaća poboljšala. Ako pak junta ni htela tako, morala je po zakone odpret konkurs, pozvat občinu da složi ternu, i onputa imala je imenovat jednega od terne predložene od obćine. Nego junta mari va teh stvarah za zakon kako i za lanjski sueg. Ona će samo da svakamo zabode zagrižene Talijane, ki te nastojati da svih i svakoga potalijane. Naše ljude domaće ki nisu, nete i nemoru bit Talijani, pak na svaki način proganjaju.

Iz svega ča sam vam ovde povedel morete razvidet kako Talijani pošteno (?) v Istri delaju. A da tako delaju sami smo krivi, zač da smo svi složni, bi njima te objest presela.

Krstić — vetri. Mi smo svoji duži pisali i razložili puku va našem liste, kako je Krstić svako malo obnjevjal bandedu oči

politiki, pak ne ćemo previše reć, ako pripomnimo, da ju je obnjevjal, kadagod je kakov veitar va Kastavščine zapuhal. Kada je zapuhala „senjaka bura“, bil je Krstić veli Hrvati, kada je pako zabrila „trununtana“, već ni bilo većoga Talijana od njega. Ako je fikala „kranjska bura“ je batil socijalističku banderu, a kada je pak zakuhalo jugo bil je Slaven od glave do peti. S drugimi besedami on skače od jedne stranki va drugu, aš se drži one talijanske besedi: Viva la Spagna, dove che si magna, al bimo mi rekli da se drži onde, kada su puna korita. Ma to ne gre tako. Čovek mora biti muž, trd kako i stena. Ča se more držat do čoveka ki svako malo promeni svoje mišljenje? More se čovek va takovega zanest? — Ne, nikad nikad manj, aš danas te more svega ocmokati, a jutra ti more na nose krv pustit. Do takovega vtipraha pametan čovek ne more držat ni koliko je crnega za noktom. Čemu se more čovek od takovega nadat? Ničemu! Čemu se pak more čovek nadat od Krstića? Tuge i žalosti, po svetega Kirina. Paramo da ja, aš ako mu se jutra pokaže kakovo drugo koritaše, će valje k njemu prevagnut. Ja, ma ča ćemo, na, kada neki ter neki ni pul zdraveh očiju ne vide.

Krstićev rekurs se je zbersil. Kako će se svi spamećevat bili su na 21. 22. 23. 24. novembra pasanega leta obćinski izbori va Kastve. Pul isteh glasovalo je za talijansku stranku samo pet šest mačak ki nisu sami znali za ča ni za kega glasuju. — Buduć su svi drugi obćinari glasovali za naše ljude bili su naši zibrani. Krstić da hiti malo praha v oči gospode z Poreča i da bi mu ča više berknuli storil je proti tem izborom rekurs, kega su podpisali Vicenzo Dobrovic, Ružić Andre župan iz Zvončec, Francesco Sussan iz Kudeli, Frane Matetić iz Zaluke i trgovac vinom na veliko (braz kapljice vina) Dr. Krstić. Va rekursu je Krstić med drugim rekao, da su liste bile učinjene proti zakonu. Do 14. Oktobra bile su te liste na obćine va Kastve izložene pak ni Krstić ni nijedan drugi ni va nje ni pogledal, ni nikakovega reklama storil. Sa svem tem ima Krstić obraza va rekursu reć, da nisu bile liste — ke ni on ni videl — po zakone storene. Namestništvo va Trste je Krstićev rekurs proti izborom odvrгло, buduć da nima nikakovega fundamenta. I tako vidite, Krstić pelja za nos i same Talijane, ki ga plaćaju da za njihovu korist smučaje ovaj drugačije dobar i miran narod.

Razbojnički napadaj. Nedelju na 20. ovega meseca v noći bil je gospodin Ivan Tominić pomorski kapetan z Lovrana z jednem prijateljem va kafetarije „Europa“ va Lovrane. Kad je tamo bil popil svojo kafe šal je s prijateljem van, i uputili su se oba da gredu doma. Za njimi su se osmujljali dva lovranski kalabrezi, pak su ih od zada kako i razbojniki i talijanski banditi i briganti napali s palicami. Jedan od njih na jedan put je udrl s palicom g. Tominića od zada tako jako po glavu, da se je valje na tla zrušil. Kad su to ti talijanski razbojniki i noćni lupeži storili pobegli su ča, kako pravi junaki a la Barattieri. Mi znamo ki su ti razbojniki, nego buduć je kako čujemo stvar predana pravice, za ku se nadamo da će svoju reć, nećemo za sada povedet imena. Našem pak ljudem preporučamo da budu na takovi lupežki napadaji pripravniki, pak da lupeži i bandite kako trebe dočekaju. —

Fraja va Lovrane. Na 21. ovega meseca imeli su mački va Lovrane velu fraju. Tu ni falil ni Krstić ni voloski Puh. Kad je fraja finila odpegljali su se Krstić i Puh s karocami na Volosko, a lovranski kalabrezi pozdravili su jih z „Eviva Istra Italiana“, a Puh i Krstić su odgovorili „Eviva!“ Ma ča je zapravem dunke Istra Italiana? Ča mislite, vi, Juran, Čuko, Tonić i drugi?

To je pak malo povedt. Mi pustimo rado svakega na mire, ki se ne paća va naši posli. Ma kada nas neki previše za zajik poteže, ne moremo ni mi mućat. Jedan impiegat od c. k. kasi, da je neki dan govoril nekomeu, da te obćinu Volosku predobit Talijani zač da on najbolje zna ča, kako i koliko ki plaća stenri. Vidiš ga trubila! Ča nena da

ono ča se va službe dela da mora ostat sakrito. Ča on tako respektira uredovnu tajnu? Nego ta čovek nam se čini još veće trubilo kada znamo, da je on i leta 1894. i leta 1898. govoril, da te Talijani predobit, pak su predobili... rogi. Nam ni treba kakoveh takoveh izrodjeneh Bodulih, nam ni treba Puh, nam ni treba Piriji, mi smo vredni i sami va svojoj kuće zapovedat. Izrodjeni Bodull-renegati, Puh i Pirije neka gredu lepo iskat one tisude, ke su knzinaši va Talijanskem kazine v Opatije desada zgubili i ke te još zgubit.

Onemu pak c. k. impiegatu preporučamo da se ne meša va stvari ke ga ne tiču, zač hi mu moglo prestat a da mu presede to čemo već ni nastojat. As tu kapio?

Krstić i Matuljci. Dokle su još Matuljci Krstiću verovali, dokle su se od njega pustili za nos peljat ni mu slabo pasevalo.

Ma sada, potle su vidili da on ne dela ni za starinu, ni za Slovincu — nego za svoj žep i za Talijane, a naši stari nisu bili Bogu hvala nikad Talijani, i potle su videli da je vredan za beči i slabo delo storit, kako je rekao gosp. kap. Fabiani, sada mu ne gre tako lišo. Već su ga poteli i plašit kad kamo va oštariju zajde. Valje bi prah stresli naši Matuljci. Pak su i kuražni, oni zjaju s palentačom čuda mačak poplašit. Kad mu je počelo doma tako slabo hodit, će brzo i druguda, i drugi te progledat i za račune pitat, pak te mu najzada kadegod brageše sprasit justo oni, ki su danas njegovi.

Još dve o talijanskih fudčeljarih na Voloskem. I sada mi još prihaja smeh, kako su jedan za drugim pohajali po Voloskem. B5š ih je lepo bilo videt. Glava njim je višela nekamo dole, bili su bledi, videlo njim se na lice, da su storili neko slabo delo. Pak ča ni morda grdo, sramotno, uprav gurnusno delo, izdat svoju krv, svoju starinu pak glasovat za Talijana? A znate ki su to bili? To su vam bile one izdajice i prodanci talijanski z Ankavaščine, Leprinaščini, Lovransčini i Moščeniščini. A koliko su ih pak čali njihovi kapi šior Anzulo, mačelajo Bačić i Afrikan. Volel bim da me crna zemlja proguta, nego da mi ki ono pred celem svetom reča. Onako se plaća izdajice svoje krvi i svojega naroda — žalosna im majka.

I sami Talijani su proti Bonnatu. Mi smo u zadnjem „Narodnem Liste“ spomennil, kako je još jedan talijanski brod na kraje ostal — naime doktor Gambini, na mesto kega su neki Talijani napučeni od Bennata zibrali ajenta talijanskoga kraljevstva, markiza Polezina. Nego ti Talijani su slabo računali, zač doktor Gambini ima mej njimi puno prijatelji, a osobito va Kopru kade se je rodil. Kada su ti Koprani doznali, da se vraćaju oni talijanski bogataši, ki su z Benatom hodili va Poreč balotat za Polezina, šli su na tisude njih na mul, da čekaju vaper ki je imel pripajat prijatelje markiza Polezina. Tu su ih čekali, da ih kako treba pozdrave z mačjom muzikom, z gujilemi jajji, z limuni, z kapulom i kamenjem. Nego Benati i njegovi prijatelji su na vreme doznali ča ih doma čeka, pak su obrnuli provu put Trsta. To je ljude još više razjadilo, pak su najedanput počeli po grade vapt i zjzat, kako i oni naši munjeni mački, kada ih Krstić opije. A kada je Gambinov sin stupil medju nje i počel njim govorit, kakova je to sramota od njih, da se puste vladat od jednega Bennata i od talijanske gospode z Poreča, onputa je po celom Kopru nastala prava revolucion. Razjadjeni su ljudi išli va strahovitoj procesije po svih kontradah mesta i zapovedili svem trgovcem, neka zapru butigji zač da će se dogodit strašneh stvari. Na to su počeli razbijat poneštri. Najviše poneštar su razbili Bennata, kemu su vapili: Čo, deputato fernjokula, pajazzo — frakanapa — i ča ja znam, ča su sve vapili. Na to su prišli žandarji, pak su ih nekoliko polovili i va peržun stavili. Tako je — tako — dobro njim stoji — ako imamo mi mačjeva svraba imaju benji i oni pasju ronju. Na ovo čemo se još svrnut koliko prvo.

Razgovor mej Matinson i Jožinom: Matina: Ča da je na 9 ovega meseca naš duhtor ostal z nosom?

Jožina: Is kakovim!
Matina: Koliko mu je falilo glasi?
Jožina: Punc — malo manj sto i devedeset i devet.

Matina: Ja, ja — veramente njemu vavak falil devetdeset i devet do sto.

Jožina: Zač hojeva Britaja onako gusto k Mužgicam na Volosko?
Matina: !!!

Jožina: Ala vrag zel i ti bodunali.

Jožina: Povej mi malo, zač su ono našega duhtora nosili va Pule?
Matina: Zato, zač ni mogal sam hodit.

Jožina: A zač ni mogal sam hodit?
Matina: Zač je bil pijan kako blago.

Jožina: Biš mi znal ti povedet, zač je Durmeš z Opatije činel storit onako visoki zidi va Kazine?
Matina: Zato, zač je znal, da će Jirafa visoka narast.

Jožina: Poč je neki dan hodil naš duhtor va Lovrau?
Matina: Po jabuki.

Jožina: Pak je ih ča pernesal?
Matina: Ni zrna. Ma je benj sliv dobil na mesto jabuk.

Jožina: A ki mu ih je dal?
Matina: A on z onum dugum bradum.

Jožina: Lepi duhtor, ki se tuče po oštarijah.
Matina: Ala je roba — je.

Telegrafi „Narodnega lista“.

London 22. jenara. Danas okole 6 ur i po u večer umrla je inglezka kraljica Viktorija. Neke novine pišu, da su njjoj smrti najviše krivi gubitki, ki su inglezku vojsku snasili dole va Transvale. Kraljicu su osobito potresle tužne vesti, ke su njjoj prihajale va ovo zadnje vreme z južne Afrike.

Reka 24. jenara. Čeka se inglezki vaper za Transval. Do sada je z Reki partilo za Transval 11 tisuč i 717 konji, ki moraju va vojsku. Brižno blago!

Ki nam je ča poslal.

U ime predplate za „Narodni list“ poslali su nam za celo leto gg.: Gjur Rožić, veletržac na Rieci 20 kruna; Ivan Prizkić, Opatija, Marko Francić, Rieka, Hrvatska čitaonica, Krk; Ivan Franković, Rubčić, Čitaonica, Omišalj po 8 kruna; Jakov Friderle, Zamet, za 2 iztiska 8 kruna; Mihovil Barbić, kapelan, Poljane za 2 iztiska 12 kruna; Fr. Brčić, Trst, Osojnak Niko, Perenić, Niko-Albanež, Omišalj, Josip Dubrović-Slavić, Slavići po 4 krunne. Za pol leta gg.: Ivan Blagar, Vepričac, za 3 iztiska 6 kruna; Samuel Vladislović, Volosko, P. Justić, Kastav, Vjekoslav Osojnak, Perenić, obitelj Minak, Ičić, Anton Kalac, dekan, Buzet, Mate Trišnjastić, učitelj Kastav, Niko Perčić, Rieka, po 4 krunne; — Frane Keršnanec, Lovran, Josip Širola-Hobić, Srdčić, Anton Hlanuda, Vepričac, Frane Skalamera, Josip Skalamera, Ivan Dujmović, Petar Faračić, Ivan Galović, Petar Franković, Mikula Skalamera, svi u Berseču po 2 krunne. Za jedan četvrt godine gg.: Ivan Letiš Vasanska 2 krunne; Anton Črnjarić, Jušići 1 krunu. Izim toga darovao je veleč. g. Mate Dubrovčić, kapelan u Opatiji, 2 krunne. Živili svi skupa!

I istarska radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. obćinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje raspodaje na veliko. Naručbe po mjeri izvadaju se točno i solidno.

Umjereni ciena. Bez konkurencije.
Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).